

Posudek oponenta - Kateřina Villinová: Knižní obálky Josefa Čapka v kontextu 20. a 30. let 20. století

Autorka se zabývá zajímavým tématem knižních obálek od Josefa Čapka velmi vhodným způsobem, když se je snaží vložit do kontextu různých proudů dobového výtvarného umění a za pomoci komparace pojmenovat jejich specifičnost v rámci dobové typografie a knižní grafiky. Její exkurzy do primitivismu, expresionismu a futurismu jsou zcela na místě a mají výpovědní hodnotu, obdobnou podkapitolku by si však jistě zasloužil i vztah Čapka ke kubismu a možná i k novoklasicismu popř. civilismu či nové věcnosti. Latentně jsou u autorky vazby k těmto trendům naznačeny, jejich rozvedení by však bylo relevantní. Autorka též vhodně komparuje Čapkovu tvorbu s dobově vlivnou typografickou prací Devětsilu, Karla Teiga a Ladislava Sutnara a díky tomu může pojmenovat zvláštní přístup a tendence Čapkova pojetí. Na závěr umisťuje autorka svůj experiment, kdy z vizuální, tvarové stránky Čapkových obálek interpretuje obsah knihy, snaží se zkoumat souběžnost mezi vizuálními znaky a textem. Tento experiment by možná měl větší váhu, kdyby autorka využila většího množství respondentů. Otázka také je, zda „čtení“ vizuálních znaků ovlivňuje znalost autora a titulu knihy, neboť asi ne vždy byli autoři pro experimentátorku zcela neznámí. Tento experiment je tedy jistě podnětný, ale metodologicky by si ještě zasloužil dotáhnout. Také by danou práci vhodně doplnila větší pozornost věnovaná samotné formální povaze Čapkem využívaných vizuálních znaků – ty mají do značné míry alegorickou povahu, jedná se často o piktogramy či ideogramy, o stylizované formy na půli cesty mezi pojmem a obrazem. Formální analýza by tedy autorčině výzkumu pomohla (byla sice trochu naznačena právě ve zmíněných komparacích, ale dala by se ještě prohloubit). Práce je celkově velmi kvalitní, využívá důležité zdroje, má logický vývoj. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení 1 až 2.

Václav Hájek